

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci **žalobcu xxxxxxxxxxxx**, xxxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxxx, IČO: 35848863, **zast.** Mgr. xxxxxxxxxxxx, usadeným euroadvokátom, xxxxxxxxxxxx, proti **žalovanému Vxxxxxxxxxx**, **zast.** ustanoveným opatrovníkom JUDr. xxxxxxxxxxxx, zamestnancom Okresného súdu xxxxxxxxxxxx, **o zaplatenie sumy 1.821,73 Eur s prísl.**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 30. 8. 2010, č. k. 10C 137/2010-123 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

- I. **P o t v r d z u j e** rozsudok v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania.
- II. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

V predmetnej veci sa žalobca, ako jeden z operátorov na trhu verejných telekomunikačných služieb, domáha od žalovaného ako spotrebiteľa jeho telekomunikačnej služby zaplatenia ceny odobratých služieb (1107,27 eur) a zmluvných pokút (714,46 eur) z dvoch po sebe uzavretých zmlúv . Ide o zmluvy č. tel. 0948017620, č. 0948017621.

Okresný súd Poprad (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobe v časti o zaplatenie ceny odobratých služieb vyhovel. Nevyhovel však v časti o zmluvné pokuty, a to z dôvodu nepreukázania momentu odstúpenia od zmlúv. Navyiac prvostupňový súd pre prípad preukázania účinnosti odstúpenia od zmlúv uzavrel, že v takomto prípade právo na zmluvné pokuty zaniklo zrušením zmlúv vrátane dojednaní o zmluvnej pokute.

Žalobca v odvolaní navrhol zmeniť rozsudok v zamietavom výroku a priznať právo aj na zmluvné pokuty a trovy 319,10 eur. Objasnil zároveň účinnosť odstúpenia od zmluvy s poukazom na spoločné odstúpenie od oboch zmlúv, čo je zrejme zo spoločného referenčného čísla a so zreteľom na dohodu o doručovaní písomnosti.

Žalobca ďalej uviedol: *„že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká porušením povinnosti žalovaným a nie odstúpením od zmluvy žalobcom. Je nepochybné, že k porušeniu povinnosti došlo pred odstúpením od zmluvy, a teda nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vznikol ešte pred zánikom zmluvy a odstúpenie od zmluvy sa nijako nedotklo nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty.“* Ďalej uviedol, *„že navrhovateľ a odporca sa v bode 2.3 zmluvy č. 1 zo dňa 1. 2. 2008 a v bode 2.3 zmluvy č. 2 zo dňa 1. 2. 2008 dohodli (pre každú zmluvu samostatne), že ak odporca poruší niektorú zo svojich zmluvných povinností, odporca sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10.762,- Sk (357,23 Eur). Vyššie uvedená zmluvná pokuta bola dojednaná ako sankcia za porušenie zmluvných povinností ako zabezpečovací prostriedok, za účelom dosiahnutia väčšej istoty, že odporca zotrvá v zmluvnom vzťahu a že si bude svoje zmluvné povinnosti plniť. dojednaná zmluvná pokuta si plnila preventívnu funkciu, nakoľko odporcu nútila k plneniu si svojich zmluvných povinností a zabezpečovaciu funkciu, nakoľko žalobcovi mala zmierniť škodu, ktorú žalovaný spôsobil porušením svojich povinností.“*

V odvolaní ďalej poukázal na to, že *„v prípade navrhovateľa, ktorý poskytol odporcovi značné výhody v podobe zvýhodnenej kúpnej ceny mobilného telefónu, ako aj cien hovorov, bolo namieste pristúpiť k vyváženiu práv a povinností jednotlivých strán zmluvného vzťahu, a teda k vyváženiu nerovnováhy v právach a povinnostiach spôsobenej v poskytnutí vyššie uvedených výhod v prospech odporcu, čo sa dosiahlo tým, že medzi navrhovateľom a odporcom bola dohodnutá doba viazanosti 24 mesiacov a zmluvná pokuta v zmluve č. 1 a v zmluve č. 2 (v každej zo zmlúv vyplývajúcich zo zmlúv o pripojení).“*

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec v rozsahu suspenzívneho (odkladného) účinku odvolania vo výroku o zamietnutí žaloby o zmluvné pokuty a vo výroku o trovách konania (§ 206 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní. Prvostupňový súd vec aj správne právne posúdil, ak zrušenie zmluvy ako dôsledok od jej odstúpenia vzťahoval aj na práva zo zmluvnej pokuty. Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami odôvodnenie dopĺňa.

Konštantná judikatúra podporuje odvolacie námietky žalobcu, že odstúpením od zmluvy nezanikajú práva zo zmluvnej pokuty, ktoré vznikli pred odstúpením, napr. rozsudok NS ČR vo veci 33Odo 131/2003. Žalobca v odvolaní poukazuje na rozdiel medzi zánikom zmluvnej pokuty a zánikom práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Podľa žalobcu už raz vzniknuté právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odstúpením od zmluvy nezanikne.

S uvedenou argumentáciou sa zásadne dá súhlasiť. Žalobcom prezentovaná právna konštrukcia a treba povedať, že aj doterajšia judikatúra však nezohľadňujú ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 48 Občianskeho zákonníka od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 OZ).

Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré zachovávajú právo zo zmluvnej pokuty aj napriek zrušeniu zmluvnej pokuty s účinkami od vzniku zmluvy odstúpením od spotrebiteľskej zmluvy zhoršujú postavenie spotrebiteľa, pretože spotrebiteľa zaväzujú nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka v dôsledku odstúpenia od zmluvy. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia zmluvnej pokuty popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Inými slovami povedané dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmlúv dohodnutých medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku.

Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľství Aleš Čeněk).

Nemožno tiež prehliadnuť, že je to dodávateľ, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď).

Vzhľadom na zánik práv a povinností z predmetných zmlúv vrátane práv a povinností zo zmluvných pokút, keďže sú koncipované nevýhodnejšie oproti úprave v civilnom kódexe, a teda sú neplatné pre rozpor so zákonom (§ 54 ods. 1 v spojení s § 39 OZ), bola žaloba o plnenie zo zmluvných pokút nedôvodná.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber programu a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25,26,27).

Odvolačný súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13 /EHS (čl.8 smernice).

Odvolačný súd konštatuje, že kauzy operátorov predstavujú významný podiel z nápadu vecí na súdy, a to napriek tomu, že operátori majú značnú výhodu na trhu, a to možnosť vypnúť službu neplatičovi a keď je v registri problémových prijímateľov, tak pri dojednávaní novej služby môže operátor využiť informácie z registra.

Pri takýchto výhodách a súčasne vysokom počte sporov preto vzniká zákonite otázka právnej čistoty vzťahov medzi operátormi a telekomunikačnými spotrebiteľmi. Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej smernice „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

Odvolačný súd z vlastnej činnosti môže konštatovať, že causy operátorov sa vyznačujú viacerými podobnými znakmi. Vysoký počet súdnych sporov operátorov so spotrebiteľmi indikuje potrebu podrobnejšej súdnej kontroly zmluvných podmienok a postupu operátorov, a to v súlade s čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov), čl. 38 Charty základných práv EÚ (Politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov) a neprehliadnuteľnej judikatúry súdneho dvora, najmä so zreteľom na povinnosť súdu ex offo zakročiť proti neprijateľným zmluvným podmienkam (C-

240-244/98 Oceano, C-473/0 Cofidis, uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská a iné).

Súd v záujme vyššej kvality života nemôže rezignovať z pozície strážcu vyváženosti ustanovení spotrebiteľských zmlúv a to ani pri nezodpovednom spotrebiteľovi. Existuje totiž nezanedbateľné nebezpečenstvo, že ak sa nevyklúčia zo života spotrebiteľov nečestné zmluvné podmienky, môžu na nich doplatiť aj spotrebiteľia konajúci dobromyseľne, keďže ide o formulárové zmluvy dojednávané vo viacerých prípadoch.

Žalovaný uzavrel so žalobcom hneď po sebe dve zmluvy o pripojení s dobou viazanosti na 24 mesiacov. Ide v skutočnosti o tzv. viazané zmluvy a to jednak kúpnu zmluvu (kúpa mobilu) a jednak zmluvu o pripojení. Žalovaný sa zaviazal používať služby 24 mesiacov. Tomuto produktu sa zvykne hovoriť aj ako „paušál“. Žalovaný podľa týchto zmlúv mal kúpiť dva mobilné telefóny každý za cenu 1,-Sk. Štandardná cena jedného telefónu v čase kúpy bola 4954,-Sk s DPH (166,44 eur). Zmluvná pokuta pri každej zmluve bola dohodnutá vo výške 357,23 eur, teda viac ako 200% hodnoty mobilného telefónu.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj po preskúmaní konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že na predmetnú prejednávajúcu vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a z hľadiska dôvodnosti žaloby o zmluvné pokuty je pre rozhodnutie veci významné (§ 213 ods. 2 O.s.p.). Odvolačný súd postupom podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyzval účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu ustanovenia § 53 ods. 4 písm. k) OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy vyjadrili s tým, že zároveň poučil žalobcu o tom, že odvolačný súd mieni podrobiť súdnej kontrole jednotlivé zmluvné podmienky. Umožnil mu, aby sa vyjadril a obhájil zmluvné podmienky v tom zmysle, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa.

Žalobca sa písomne vyjadril k výzve odvolacieho súdu a podal nasledovné vyjadrenie. *„Žalobcom poskytnuté benefity mali byť kompenzované predpokladaným ekonomickým výnosom, ktorý by žalobca dosiahol pri riadnom plnení povinností zo strany žalovaného počas celej dohodnutej doby viazanosti. V takom prípade by sa dosiahol hospodársky účel uzavretia zmluvy. Žalobca je toho názoru, že pri rozhodovaní o primeranosti, resp. neprimeranosti výšky dohodnutej zmluvnej pokuty v zmluve je potrebné zobrať do úvahy to, že*

výšky dohodnutých zmluvných pokút bola primeraná vzhľadom na význam a hodnotu výhod poskytnutých žalovanému. Žalovanému boli poskytnuté všetky výhody za predpokladu viazanosti 24 mesiacov, čím sa mala kompenzovať strata žalobcu na nižšej cene telefónu a hovorov. V dôsledku porušenia povinností žalovaným musel žalobca od zmluvy odstúpiť, čím sa porušila aj 24 mesačná viazanosť a došlo na strane žalobcu ku škode (a to nezaplatením plnej ceny telefónu a cien hovorov žalovaným). Nepriznaním nároku na zmluvnú pokutu by sa spôsobilo nepomerne výhodnejšie postavenie žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce zo zmlúv o pripojení. Navyše by mohlo viesť ku špekulatívnemu porušovaniu zmluvných povinností, ktoré sa v tomto kontexte javí výhodnejšie pre porušovateľa, ako pre tých, ktorí si svoje zmluvné povinnosti riadne plnia.“

Žalobca ďalej v písomnom vyjadrení poukázal na ustanovenie bodu 1.3, 2.3 dodatku k zmluve, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal v prípade porušenia niektorej zo zmluvných povinností uvedených v čl. 2 dodatku uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10.762,- Sk (357,23 Eur). V závere žalobca poukázal na ust. § 1 O.s.p. a ďalej uviedol, že v prípade žalobcu, ktorý poskytol žalovanému značné výhody, bolo namieste pristúpiť k vyváženiu práv a povinností jednotlivých strán zmluvného vzťahu, a teda k vyváženiu nerovnováhy v právach a povinnostiach spôsobenej v poskytnutí vyššie uvedených výhod v prospech žalovaného, čo sa dosiahlo tým, že medzi žalobcom a žalovaným bola dohodnutá zmluvná pokuta, ktorá slúžila na zabezpečenie plnenia si zmluvných povinností žalovaným. Na základe vyššie uvedeného je žalobca toho názoru, že dohodnuté zmluvné pokuty nie je možné považovať za neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) OZ, nakoľko ich nie je možné považovať za neprimerane vysoké, naopak uvedené sankcie boli primerané hodnote výhod poskytnutých žalovanému (len cena každého z mobilných telefónov bola vo výške 164,44 Eur + ďalšie výhody poskytnuté vo forme zvýhodnených cien za telekomunikačné služby).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) účinného k 1. 2. 2008 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) OZ za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach (ďalej len „smernica 93/13“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozsudky Súdneho dvora EÚ zo dňa 27. 6. 2000, *Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores*, C-240/98, až C-244/98, ako aj z 26. 10. 2006 *Mostaza Claro*, C-168/05 Zb. I-10421, bod 25, tiež čl. 37 uznesenia Súdneho dvora vo veci C-76/10 *POHOTOVOSTĚ/Korčovská*).

So vstupom do Európskej únie prijala Slovenská republika záväzky náležite transportovať do smernice EÚ a v aplikačnej praxi aj naplňať ciele týchto smerníc. V oblasti ochrany spotrebiteľa, a teda aj finančného spotrebiteľa Európska únia prijala viaceré smernice (napr. vid' príloha smernice EP a Rady z 23. 4. 2009 č. 2009/22 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov o súdnych príkazoch).

Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“) si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Súdny dvor v rozsudku *Oceáno Grupo Editorial SAC 240/98 až C 344/98* konštatuje, že nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky, a preto súdy v štátoch, v ktorých nie je povinné zastúpenie advokátom, majú aj bez návrhu prihliadať na neprijateľnosť zmluvnej podmienky.

Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zvážiť,

či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky, obstojí ako celok (čl. 6). Cieľ je garantovať vyššiu kvalitu života bežných ľudí (pozri napr. rozsudok Mostaza Claro, bod 37, Asturcom bod 51).

Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života (pozri uznesenie súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 POHOTOVOSŤ/Korčovská, bod 50).

K tvrdeniu žalobcu ohľadom dohodnutej zmluvnej pokuty, ktorá bola podľa jeho tvrdenia dohodnutá ako sankcia za porušenie zmluvnej povinnosti a ako zabezpečovací prostriedok za účelom dosiahnutia väčšej istoty, že žalovaný si bude plniť povinnosti vyplývajúce zo zmluvného vzťahu, odvolací súd poznamenáva.

Odvolací súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty a ani jej dojednanie, ale treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Žalobca ponúka žalovanému svoje služby ako spotrebiteľovi prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľ nemôže zmluvné podmienky ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada zaplatiť žalobca od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde a hrozba pokuty existuje pri akomkoľvek porušení, takže zmluvné pokuty neobchádza ani aspekt neurčitosti (...ak poruší niektorú z povinností...)

„Záujemca, resp. Účastník a Poskytovateľ sa dohodli, že ak Záujemca, resp. Účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, záujemca, resp. účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10.762,19,- Sk. Účastník je taktiež povinný nahradiť škodu vzniknutú Poskytovateľovi v súvislosti s porušením povinností Záujemcu, resp. Účastníka podľa tohto Dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta je splatná na základe výzvy Poskytovateľa. Zmluvná pokuta sa neaplikuje, ak dôjde k zmene podmienok Zmluvy v znení a doplnení podľa tohto Dodatku počas Doby viazanosti z dôvodu uzatvorenia iného písomného dodatku k Zmluve podľa podmienok Akcie, ak si Záujemca, resp. Účastník zároveň zakúpi MT podľa podmienok akcie.“ (čl. II bod 2.3 Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 1. 2. 2008).

Slovné spojenie uvádzané v dodatkoch k zmluvám o pripojení, teda pod citovaným bodom 2.3 „ak účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, signalizuje neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov a zmluvné pokuty za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len indikatívne, sú neakceptovateľné a predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Žalobca uplatňuje od žalovaného sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu iba jeden poplatok a pre jeho nezaplatenie uplatní žalobca rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade, keď sa dostane do omeškania spotrebiteľ na začiatku existencie zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách poškodzujú spotrebiteľa. Neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo konci doby viazanosti

Odvolačí súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty. Uznáva jej osobitosti v porovnaní s úrokmi z omeškania, teda nepopiera popri sebe ani uplatňovanie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty. Muselo by sa však jednať o zmluvnú pokutu, ktorá ob stojí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu. Pretože podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách podľa názoru odvolacieho súdu poškodzujú spotrebiteľa.

Súd musí brať pri vyhodnocovaní neprijateľnej zmluvnej podmienky do úvahy aj ostatné zmluvné podmienky a okolnosti, za ktorých je zmluva uzavretá (čl. 4 ods. 1 smernice, § 41 OZ).

K tvrdeniu žalobcu, že nepriznaním nároku na zmluvnú pokutu by sa spôsobilo nepomerne výhodnejšie postavenie žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce zo zmlúv o pripojení, odvolací súd uvádza, že práva nároky žalobcu vyplývajúce z porušenia práva týmto rozsudkom nijako nie sú dotknuté.

Odvolačný súd poznamenáva, že v záujme naplnenia jedného zo základných práv v Európskej únii „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa (čl. 98 Charty základných práv Európskej únie), je treba využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala prepotrebná dôvera spotrebiteľov v trh a aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Problémová zmluvná pokuta podľa názoru odvolacieho súdu nielenže spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech slabšej zmluvnej strany, ale má aj tendenciu negatívne ovplyvniť dôveru spotrebiteľov voči štandardizovaným produktom na trhu. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má totiž odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorý im svoje služby poskytuje, a preto od neho možno očakávať, že vo vzťahu k nim sa bude správať poctivo. Ak takýmto spôsobom nepostupuje, spreneverí sa princípu dôvery, resp. princípu právnej istoty druhého účastníka zmluvného vzťahu tak, ako bol definovaný Ústavným súdom ČR v Náleze zo dňa 15. 6. 2009 sp. zn. I. ÚS 342/09 a takémuto konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu.

K ďalšej odvolacej námietke, že žalobcom poskytnuté benefity mali byť kompenzované predpokladaným ekonomickým výnosom, ktorý by navrhovateľ dosiahol pri riadnom plnení povinnosti zo strany odporcu počas celej dohodnutej doby viazanosti a v takom prípade by sa dosiahol hospodársky účel uzavretia zmluvy, pričom žalovanému boli poskytnuté všetky výhody za predpokladu viazanosti 24 mesiacov, čím sa mala kompenzovať strata žalobcu na nižšej cene telefónu a hovorov odvolací súd poznamenáva.

Žalovaný tvrdí, že poskytol žalovanému na základe zmluvy č. 1 o pripojení zo dňa 1. 2. 2008 koncové telekomunikačné zariadenie, ktorého štandardná cena bola 4.954,- Sk s DPH, pričom žalovaný odkúpil od žalobcu zariadenie za kúpnu cenu 1,- Sk, čím mu bol poskytnutý benefit zo strany žalobcu v rozsahu 164,40 Eur a na základe zmluvy o pripojení č. 2 zo dňa 1. 2. 2008 získal rovnako benefit zo strany žalobcu vo výške 164,40 Eur (4.953,- Sk). Ak by spotrebiteľ nezaplatil napr. posledný mesačný poplatok, tak zmluvná pokuta vo výške 357,23 Eur vo vzťahu k mesačnému poplatku 6,73 Eur, by predstavovala 53-násobok. Z pohľadu náhrady škody je takáto zmluvná pokuta neobhájiteľná už navyše aj z dôvodu, že podľa zmluvy nárok žalobcu na náhradu škody prevyšujúcej zmluvnú pokutu nie je dotknutý.

Žalovaný síce porušil zmluvnú povinnosť v prvom roku zmluvného vzťahu a môže sa javiť, že v jeho prípade obavy z poškodzovania spotrebiteľa nie sú namieste. Súdna kontrola

štandardných zmlúv je však postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je **objektívne** spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán.

Rozsudok prvostupňového súdu je vo výroku vecne správny, a preto boli splnené zákonné podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Úspešnému žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli a tomu zodpovedá aj výrok o nepriznaní trov odvolacieho konania postupom podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Prešove dňa 20. 9. 2011

JUDr. Peter Straka
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Pavol Pastirčák